

PORTA OBERTA

Una recent visita d'estudi del Grup Hayek a Andorra ens ha permès comprovar de primera mà l'èxit del *model andorrà* i la seva fonamentació en els principis liberals.

En efecte, a principis del segle XX Andorra era un territori empobrit i aïllat, sense recursos propis significatius, on vivien només unes escasses 5.000 persones i l'emigració era habitual. Avui, en canvi, el Principat dels Pirineus és un país econòmicament desenvolupat i pròsper, que acull més de 70.000 habitants –entre els quals 15.000 catalans– i 11 milions de visitants anuals, i que és internacionalment reconegut i admirat. Què ha succeït, doncs, durant el darrer segle, perquè s'operés una transformació d'aquesta magnitud?

La resposta cal buscar-la en l'especial context en què s'ha donat el miracle andorrà: a falta d'un aparell estatal que planifiqués i imposés el desenvolupament del Principat i la seva execució, els andorrans han hagut i han pogut realitzar per ells mateixos tot el potencial del país, que és molt. En altres paraules, han demostrat allò de què és capaç l'individu quan té l'oportunitat de deixar sorgir la seva creativitat i conduir el seu esforç sense constreyniments ni orientacions.

El balanç de l'evolució duta a terme és francament positiu. L'economia, tradicionalment basada en l'agricultura i la ramaderia, ha crescut i s'ha diversificat ràpidament, i avui el Principat ja no és el *paradís de les gangues*, sinó un país que compta amb un comerç especialitzat i de qualitat, serveis avançats –finances, telecomunicacions...–, un turisme d'alt nivell i bons professionals en tots els camps. D'aquesta manera, la renda per càpita andorrana ha arribat als 18.000 euros, una de les més altes d'Europa, i l'índex d'activitat és també sensiblement superior a la mitjana europea.

Per la seva banda, el sistema polític-institucional s'ha modernitzat i dinamitzat amb l'aprovació –el 1993– de la Constitució actualment vigent, que converteix el Principat en

L'exemple andorrà: la força dels principis liberals

GRUP HAYEK / FUNDACIÓ CATALUNYA OBERTA

un Estat de dret, independent, democràtic i social. Tot plegat ha culminat amb l'admissió d'Andorra, als anys 90, a l'ONU, la UNESCO i el Consell d'Europa.

Cal subratllar en particular la tasca portada a terme durant l'última dècada pels successius governs del Partit Liberal d'Andorra. Els governs liberals presidits per Marc Forné han aportat estabilitat al país, han donat una gran empenta a les infraestructures, han actualitzat les institucions econòmiques –lleï d'ordenació del sistema financer, lleï de protecció del secret bancari i de prevenció del blanqueig de diner o valors producte del crim...–, estan abordant el difícil repte de la gestió i protecció del territori –amb la lleï general d'ordenament del territori i urbanisme de l'any 2000 i la futura lleï del patrimoni natural– i han aconseguit una projecció internacional notable per al Principat. En relació amb la Unió Europea, Andorra ha signat un acord de cooperació que només està pendent de la ratificació del Parlament.

Al mateix temps, el govern andorrà i els comuns –l'equivalent dels ajuntaments, però amb tota la força que els atorga el principi de subsidiarietat– estan oferint als seus ciutadans –tinguin o no la nacionalitat andorrana– un nivell de serveis que ja voldrien molts dels països que s'autoqualifiquen de “progressistes”. Citem-ne només algunes mostres. En primer lloc, en relació amb l'ense-

nyament: a les escoles andorranes dependents del govern, cada aula compta amb dos professors i un auxiliar; a més, els quatre sistemes escolars del país són gratuïts, i ja al 1985 es va posar en marxa el programa d'informatització a les escoles. Un segon exemple, aquest sobre la sanitat: Andorra disposa d'unes àmplies cobertures i d'una completa atenció sanitària, les habitacions dels hospitals són totes individuals, i el país apareix quart en el rànquing que ordena les millors sanitats públiques

“El Principat ja no és el ‘paradís de les gangues’, sinó un país que compta amb un comerç especialitzat i de qualitat, serveis avançats i un turisme d'alt nivell”

europes. D'altra banda, el sistema de pensions –basat en la capitalització i gestionat per una mútua pública– també és admirable per la seva solidesa, i, en un altre aspecte, la seguretat dels carrers i de les ciutats andorranes resulta envejable –vist des del sud.

Tot això, cal dir-ho, s'ha aconseguit sense necessitat d'abusar de l'endeutament públic –com en canvi sí que

han fet tants governs europeus– ni de castigar els ciutadans ni les empreses amb pesades càrregues impositives –tothom sap que Andorra no té impostos directes: ni sobre els beneficis, ni sobre el patrimoni, ni sobre la renda–, i sense imposar tampoc restriccions al moviment de capitals ni a l'exportació de productes. La riquesa que el model és capaç de generar ho fa prescindible. I si no n'hi ha necessitat, per què fer-ho? Només des dels apriorismes ideològics dogmàtics de la vella esquerra o de la dreta estatista no s'és capaç d'entendre aquesta realitat de pur sentit comú...

Ara bé, al mateix temps, però, aquest model no amaga certs dèficits, propis de la idiosincràcia i les característiques històriques del país. Com en qualsevol altre Estat d'Europa i del món, els models no són aplicables en el seu estat pur i denoten carències i mancances que no són alienes a la condició de persones humanes d'aquells que els apliquen. En aquest sentit, cal remarcar que l'endeutament de l'Estat andorrà amb els bancs encara és massa alt, o que aquesta seguretat social tan positiva a la qual ens referíem abans té data de caducitat si no s'hi apliquen mecanismes correctors; o bé el fet que encara avui els no residents no poden crear empreses al Principat. També és ben cert que la massa de funcionaris continua essent massa alta en relació amb el conjunt de la classe assalariada, fet que disminueix la capacitat empradora del país.

També en aquesta línia el proper govern andorrà tindrà els reptes d'ordenar més eficientment el trànsit, o de millorar el transport públic, o bé d'aplicar moratòries per a la construcció...

Certament, el model andorrà no és exportable mimèticament a tot arreu, perquè la realitat andorrana és singular. Però la força d'aquest model i la causa del seu èxit es basa en uns principis –els liberals– que estan donant resultats igualment excel·lents en moltes altres nacions del món. En aquest sentit, tot i ser un petit país als Pirineus, el seu model és exemplar en molts àmbits.

SANT JORDI 2005 a les biblioteques

Pregó de la Lectura Sant Jordi 2005

Martí de Riquer

22 d'abril, 19 h

Saló de Cent

Ajuntament de Barcelona

En la vetllada de Sant Jordi, les Biblioteques de Barcelona organitzen, per tercer any consecutiu, el Pregó de la Lectura al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. Enguany, el convidat d'excepció és l'escriptor i historiador Martí de Riquer.

La conferència enregistrada estarà disponible a les Biblioteques de Barcelona, així com els llibres de Martí de Riquer.

Amb la col·laboració de:

A V U I

BARCELONA 2005
ANY DEL
llibre
I LA LECTURA

Biblioteques de Barcelona

